

Επαγγελματική Αγωγή

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 4: Δημιουργία Ενεργού Πολίτη

Υποενότητα: 4.2 Επαγγελματική Αγωγή

Δείκτης Επιτυχίας:

Οι μαθητές/τριες

- Να αναλύουν και να αξιολογούν παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή επαγγέλματος όπως η οικογένεια, το φύλο, τα ενδιαφέροντα κ.ά.

Ο γενικός σκοπός της ενότητας 4.2 Επαγγελματική Αγωγή με βάση το Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας είναι:

- Να εφοδιάσει τους μαθητές και τις μαθήτριες με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που είναι απαραίτητες για τον κόσμο της εργασίας, ώστε να μπορούν να κάνουν τις σωστές επιλογές σχολικής ή ακαδημαϊκής κατεύθυνσης και του επαγγέλματος που ταιριάζει στην προσωπικότητα, τις ικανότητες, τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρό τους. Να καταστήσει τα άτομα ικανά να λαμβάνουν αποφάσεις για το μέλλον τους, έχοντας πλήρη συναίσθηση των συνεπειών που αυτές μπορούν να έχουν για τον εαυτό τους, για τη μελλοντική τους υγεία και για το κοινωνικό σύνολο.

Οι **επιμέρους στόχοι** αυτής της υποενότητας αναγράφονται στο Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας. Αναλόγως των κεντρικών δραστηριοτήτων που θα επιλέξετε, της δράσης που θα πραγματοποιηθεί στο σχολείο ή και της ενδεχόμενης συνεργασίας μεταξύ του κλάδου της Οικιακής Οικονομίας-Αγωγής Υγείας και του κλάδου της Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, συστήνεται να τους υλοποιήσετε.

Το Πρόγραμμα Σπουδών Αγωγής Υγείας, είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ: http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/themata/oikiaki_oikonomia/analytika_programmata.html

Οι δραστηριότητες που προτείνονται ικανοποιούν, ακόμη, τους δείκτες επιτυχίας των πιο κάτω υποενότητων:

Δείκτες Επιτυχίας:

Υποενότητα 1.3. Αξίες ζωής

- Να επεξηγούν τη σχέση μεταξύ των αξιών ζωής ενός ατόμου και των επιλογών του (επιλογή επαγγέλματος).

Υποενότητα 1.2 Συναισθηματική Εκπαίδευση και Αυτοεκτίμηση

- Να επεξηγούν τη σχέση συναισθήματος και συμπεριφοράς
- Να εντοπίζουν παράγοντες που επηρεάζουν την αυτοεκτίμηση του ατόμου.
- Να αξιολογούν το βαθμό της αυτοεκτίμησής τους βασιζόμενοι σε συμπεριφορές.

Υποενότητα 1.1 Ανάπτυξη και Εξέλιξη Εαυτού

- Να αξιολογούν την επίδραση των διάφορων εξωτερικών παραγόντων στην ανάπτυξη του εαυτού, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της εφηβείας.
- Να επισημαίνουν χαρακτηριστικά του εαυτού τους (με βάση τις πέντε διαστάσεις) και να τα συσχετίζουν με την επιλογή επαγγέλματος.

Υποενότητα 3.3 Διαπολιτισμικότητα - αποδοχή και Διαχείριση Διαφορετικότητας

- Να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν κριτικά διάφορα κοινωνικά στερεότυπα που αφορούν το φύλο, την εμφάνιση, την εθνικότητα, **τον επαγγελματικό προσανατολισμό κ.ά.**

Υποενότητα 4.3 Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

- Να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα όλων των μελών και ομάδων του κοινωνικού συνόλου, όπως αυτά εκπορεύονται από τη Διεθνή Συνθήκη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (δικαίωμα στην εργασία - άρθρα 23, 24, δικαίωμα προστασίας από την εργασία στα παιδιά - άρθρο 32).
- Να αναγνωρίζουν το δικαίωμα που έχουν τα άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού στην ανάγκη στήριξης, ώστε να έχουν καλύτερη ποιότητα ζωής (δικαίωμα στην εργασία).

Προτεινόμενος Διδακτικός χρόνος: 2 – 4 διδακτικές περίοδοι (ανάλογα με την επιλογή των κεντρικών δραστηριοτήτων καθώς και την ενδεχόμενη συμπερίληψή τους σε άλλες θεματικές ενότητες, που θα πραγματοποιηθούν στη Γ΄ Γυμνασίου).

Σημειώνεται πως η **Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής** του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, είναι υπεύθυνη για την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική αγωγή και ανάπτυξη των μαθητών/τριών και άλλων ατόμων (βλέπε: <http://www.moec.gov.cy/ysea/index.html>). Οι καθηγητές/τριες Συμβουλευτικής Επαγγελματικής Αγωγής διδάσκουν το μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής στη Γ΄ Γυμνασίου.

Ρόλος των εκπαιδευτικών Οικιακής Οικονομίας – Αγωγής Υγείας

Οι εκπαιδευτικοί Οικιακής Οικονομίας - Αγωγής Υγείας καλούνται να εφαρμόσουν δραστηριότητες που να ικανοποιούν τους δείκτες επιτυχίας, έτσι όπως περιγράφονται στην εισαγωγή αυτού του κεφαλαίου.

Το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων που θα επιλεγεί συστήνεται να εστιάζεται στους παράγοντες (εξωτερικοί και εσωτερικοί παράγοντες) που επηρεάζουν τους/τις μαθητές/τριες στην επιλογή του επαγγέλματός τους καθώς και στην ετοιμασία ενός σχεδίου δράσης στο οποίο οι μαθητές/τριες να εισηγούνται τρόπους βελτίωσης αυτών των παραγόντων (όπου είναι εφικτό) έτσι ώστε να μπορούν να αποφασίσουν και να επιλέξουν το επάγγελμα που επιθυμούν.

Είναι όμως ξεκάθαρο, πως ανάλογα με την επιλογή των δραστηριοτήτων που θα εφαρμοστούν στην τάξη και ενδεχομένως της επέκτασης (δράσης) που θα ακολουθηθεί, μπορεί να επιτευχθεί η υλοποίηση πολλών δεικτών επιτυχίας διάφορων θεματικών ενοτήτων (βλέπε εισαγωγή αυτού του κεφαλαίου). Για παράδειγμα, κάποια από τα θέματα στα οποία μπορούν να επεκταθούν είναι: ο ρόλος της οικογένειας στην επιλογή επαγγέλματος, επιλογή επαγγέλματος βάσει στερεοτυπικών αντιλήψεων, αίτια και συνέπειες της ανεργίας, επαγγέλματα σχετικά με την υγεία και το περιβάλλον κ.ά. Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής του ΥΠΠ καθώς και οι καθηγητές/τριες της Επαγγελματικής Αγωγής του σχολείου σας, είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν μαζί σας, για την εφαρμογή κάποιας δράσης στο σχολείο, στο σπίτι, στην κοινότητα αλλά και για οποιαδήποτε συνεργασία κριθεί απαραίτητη στο σχολείο σας.

Θεωρητικό/Εννοιολογικό πλαίσιο

Χρήσιμοι ορισμοί:

Εργασία: η συνειδητή καταβολή σωματικών ή πνευματικών δυνάμεων για την παραγωγή έργου, για την ικανοποίηση αναγκών.

Επάγγελμα: Η ειδίκευση κάθε ανθρώπου σε μια εργασία, που την ασκεί για βιοποριστικούς λόγους, συνήθως σε συγκεκριμένα νομικά πλαίσια, με βάση συγκεκριμένες ικανότητες και δεξιότητες αποκτημένες μέσω ειδικής κατάρτισης.

Επάγγελμα, με άλλα λόγια, λέγεται η συγκεκριμένη εργασία που κάνει κάθε άνθρωπος, για να ζήσει. Το επάγγελμα αποτελεί μια ασχολία που σκοπεύει να ικανοποιήσει όλες ή τις σημαντικότερες βιοτικές ανάγκες του εργαζόμενου και της οικογένειάς του.

Καριέρα: Η πορεία ή η πρόοδος του ατόμου σε όλη τη διάρκεια της ζωής του ή σε ένα τμήμα της.

Κριτήρια Επιλογής Επαγγέλματος

- Οι οικονομικές απολαβές.
- Τα ενδιαφέροντα, οι κλίσεις, οι δυνατότητές μας.
- Το ενδιαφέρον για την απόκτηση γνώσεων ή την άσκηση μιας δεξιότητας. Αναζήτηση επαγγέλματος που δίνει την ευκαιρία για την απόκτηση νέων γνώσεων. Η δυνατότητα της άσκησης μιας δεξιότητας ή η ικανοποίηση από την πραγμάτωση έργου που είναι προϊόν της δεξιότητας αυτής.
- Η αυτονομία – ανεξαρτησία.
- Η προσφορά υπηρεσιών στους άλλους.
- Η κοινωνικότητα (ευκαιρία συνεργασίας ή παράλληλης εργασίας με συναδέλφους ή δυνατότητα επαφής με πολύ κόσμο).
- Η δημιουργικότητα – πρωτοτυπία (δυνατότητα ο εργαζόμενος να εκφράζει τις ιδέες του με δημιουργικό και πρωτότυπο τρόπο).

- Άσκηση επιρροής.
- Ελεύθερος χρόνος.
- Η κοινωνική καταξίωση.

Παράγοντες που επηρεάζουν (θετικά ή αρνητικά) τους/τις μαθητές/τριες στην επιλογή του επαγγέλματός τους:

Εξωτερικοί παράγοντες

- Η οικογένεια
- Οι φίλοι
- Οι άνθρωποι που είναι σημαντικοί για αυτούς/αυτές
- Οι άνθρωποι που θαυμάζουν
- Το σχολείο
- Η οικονομική κατάσταση του τόπου
- Η κοινωνία
- Η αγορά εργασίας (πληροφόρηση, γνώση των επαγγελμάτων)
- Το φυσικό περιβάλλον
- Οι κλιματολογικές συνθήκες
- Η τεχνολογία

Εσωτερικοί παράγοντες

- Ενδιαφέροντα
- Προσδοκίες και επιθυμίες
- Οι αξίες ενός ατόμου
- Οι ανάγκες ενός ατόμου
- Χαρακτηριστικά της προσωπικότητας
- Ειδικές δυνατότητες ή περιορισμοί/κλίσεις/ταλέντο.

Αυτογνωσία

Είναι η γνώση του εαυτού μας, του χαρακτήρα μας, με τις δυνατότητες, τα προτερήματα και τα ελαττώματά του.

Η απόκτηση αυτογνωσίας (γνώση του εαυτού) είναι η διαδικασία λήψης αποφάσεων καθώς και σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τις επιλογές κάποιου ατόμου. Οι άνθρωποι έχουν πολύπλοκη προσωπικότητα, με διαφορετικά ταλέντα, ενδιαφέροντα, προτιμήσεις, κλίσεις και δεξιότητες.

Για αυτό τον λόγο συστήνεται να εφαρμοστούν τέτοιες δραστηριότητες που να βοηθήσουν τους μαθητές και τις μαθήτριες να αποκτήσουν αυτογνωσία (αναγνώριση προσωπικών χαρακτηριστικών) έτσι ώστε να είναι σε θέση να κάνουν καταλληλότερες επιλογές στη μετέπειτα ζωή τους.

Πηγή: <http://el.science.wikia.com/wiki/%CE%91%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B3%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1>

Ενδεικτικά άρθρα σε σχέση με τα επαγγέλματα, για μελέτη και εμπλουτισμό των γνώσεων και του εκπαιδευτικού υλικού για αυτή τη θεματική ενότητα.

- Εργασία, ανεργία και κοινωνικές ανισότητες
<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C109/67/540,1955/>
- Ο ρόλος της οικογένειας ως καθοριστικός παράγοντας επιρροής του ατόμου στην επιλογή επαγγέλματος.
http://grasep-1lyk-patras.blogspot.com/2011/06/blog-post_5872.html
- Η σωστή επιλογή σπουδών και επαγγελμάτων
<http://www.sepik.net/nea/i-sosti-epilogi-spoudon-ke-epangelmaton/>
- Προσωπικά χαρακτηριστικά του ατόμου σε σχέση με το επάγγελμα
http://kesyp.flo.sch.gr/www/images/stories/documents/epaggelma_proswpikaxa_raktiristika.pdf
- Πληροφορίες σχετικά με την επιλογή σπουδών και επαγγελμάτων
<http://www.careercy.com/>

Δραστηριότητες Αφόρμησης

Ανάλογα με τη δραστηριότητα εισαγωγής που θα επιλεγεί πραγματοποιείται μία σύντομη δραστηριότητα αφόρμησης. Ενδεικτικές δραστηριότητες αφόρμησης που μπορούν να εφαρμοστούν σε αυτή την ενότητα:

- Σύντομη προβολή κάποιου βίντεο σχετικού με την επιλογή του επαγγέλματος ή την αυτογνωσία. Ενδεικτικό φιλλάκι:
 - Το δικαίωμα στην εργασία
<http://www.youtube.com/watch?v=7ocftUPBi-0>
- Ιδεοθύελλα κατά την οποία οι μαθητές/τριες καλούνται να αναφέρουν τι είναι η εργασία και τι είναι το επάγγελμα. Μπορούν ακόμη να αναφέρουν διάφορα επαγγέλματα που τους αρέσουν, να αναφέρουν αν έτυχε να επισκεφθούν χώρους εργασίας, αν γνωρίζουν έφηβους/ες που εργάζονται κ.ά.
- Οι μαθητές/τριες μπορούν να αναφέρουν περιληπτικά αυτά που έχουν διδαχθεί στο μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής και να επεξηγήσουν τη σπουδαιότητα του μαθήματος τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Λύκειο.
- Προβολή διάφορων εικόνων με διάφορα επαγγέλματα.
- Προβολή των άρθρων της οικουμενικής διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σχετίζονται με την εργασία (παιδική εργασία, δικαιώματα εργαζομένων).
- Προβολή ρητών – αποφθεγμάτων που θίγουν το θέμα της εργασίας (αναγράφονται ενδεικτικά ρητά στο τετράδιο εργασιών).
- Οι δραστηριότητες του Οδηγού Εκπαιδευτικού της Α΄ Γυμνασίου που σχετίζονται με την αυτογνωσία, την εικόνα του εαυτού (5 διαστάσεις του εαυτού), καθώς και την αυτοεκτίμηση, μπορούν να εφαρμοστούν στις δραστηριότητες αφόρμησης (ανάκληση γνώσεων). Επιπρόσθετα

δραστηριότητες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ καθώς και στον οδηγό της Β΄ Γυμνασίου.

Ενδεικτικό παράδειγμα: Οι μαθητές/τριες αναγράφουν το όνομά τους σε ένα χαρτί και καλούνται να γράψουν ένα θετικό στοιχείο για τον εαυτό τους που να ξεκινά με το αρχικό γράμμα του ονόματός τους. Μπορούν να πραγματοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα και για τον/τη διπλανό/ή τους.

Δραστηριότητες εισαγωγής:

- Ο/Η εκπαιδευτικός συστήνεται να πραγματοποιήσει αρχικά **μία** από τις πιο κάτω ενδεικτικές δραστηριότητες (δραστηριότητα 1 ή δραστηριότητα 2) και
- στη συνέχεια, να πραγματοποιήσει τη δραστηριότητα 3: Πώς φαντάζεσαι τη ζωή σου στο μέλλον;

Δραστηριότητα 1: Πορεία Ζωής

Σε ένα πινάκα ή σε ένα χαρτί ο/η εκπαιδευτικός σχεδιάζει ένα παράδειγμα «πορείας ζωής». (Το παράδειγμα που φαίνεται πιο κάτω μπορεί να δώσει κάποιες ιδέες, αλλά είναι πιο αποτελεσματικό να παρουσιαστεί η πορεία ζωής του εκπαιδευτικού, δίνοντας και μερικές λεπτομέρειες για το τι επηρέασε την αύξηση ή τη μείωση της αυτοεκτίμησής του).

Δίνεται στους μαθητές και στις μαθήτριες από μια κόλλα χαρτί (**ή το φύλλο εργασίας 1**) και τους ζητείται να σχεδιάσουν τη δική τους πορεία ζωής. Ο/Η εκπαιδευτικός εξηγεί ότι δεν είναι υποχρεωμένοι να αποκαλύψουν όσα δεν επιθυμούν. Έχουν περίπου 5 λεπτά για αυτή την εργασία. Όταν τελειώσουν, συζητούν την «πορεία ζωής» τους με τον/τη διπλανό/ή τους (5 λεπτά). Ενθαρρύνονται να συζητήσουν μεταξύ τους για τα θετικά ή τα αρνητικά στοιχεία που αποκόμισαν από τις εμπειρίες της ζωής τους, κατά πόσο τους άγχωσε κάποια κατάσταση που βίωσαν ή πήραν ρίσκο για αυτήν, καθώς και αν είχαν επιλογή ή όχι για την πορεία της ζωής που είχαν μέχρι τώρα.

Ακολούθως, σχηματίζονται ομάδες των τεσσάρων παιδιών (ένωση δυο υφιστάμενων ζευγαριών). Δίνεται σε κάθε ομάδα μια κόλλα χαρτί, ένας μαρκαδόρος και μια μικρή κάρτα που γράφει ένα από τα ακόλουθα: **οικογένεια, σχολείο, συνομήλικοι/φίλοι, απρόοπτα γεγονότα.**

Ο/Η εκπαιδευτικός ζητά από την κάθε ομάδα να ανακαλύψει πώς ο παράγοντας που αναφέρεται στην κάρτα επηρέασε την αυτοεκτίμησή τους, έχοντας στο μυαλό τους τις δικές τους πορείες ζωής. Στη συνέχεια, εκπρόσωπος της κάθε ομάδας αναφέρει σε συντομία αυτά που έχει καταγράψει η ομάδα του.

Οι μαθητές/τριες αναφέρουν τους τρόπους με τους οποίους μπορούν αυτοί οι παράγοντες να επηρεάσουν την επιλογή τους για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν. Πραγματοποιείται σύντομη συζήτηση, έτσι ώστε να προετοιμαστούν οι μαθητές/τριες για την επόμενη δραστηριότητα.

Ενδεικτικό παράδειγμα «Πορείας Ζωής»

Δραστηριότητα 2: Τα επαγγέλματα που μου αρέσουν

Αφού πραγματοποιηθεί μια σύντομη δραστηριότητα αφόρμησης, ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους/τις μαθητές/τριες να θυμηθούν την πυραμίδα του Maslow (Α΄ Γυμνασίου) και να περιγράψουν την ιεράρχηση των αναγκών που υποστηρίζει. Δίνεται έμφαση στο αίσθημα αυτοεκπλήρωσης (ανάκληση – πυραμίδα Maslow – ιεράρχηση αναγκών) και στα αισθήματα χαράς και ικανοποίησης που αισθάνεται ένα άτομο, όταν ασχολείται με δραστηριότητες που του αρέσουν και που έχει έμπνευση για αυτές. Συμπεραίνεται πως αυτές οι δραστηριότητες μπορεί να προέρχονται από οποιαδήποτε πτυχή της επαγγελματικής ή της προσωπικής ζωής.

Ακολούθως, οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν ατομικά το **φύλλο εργασίας 2** (εναλλακτικά πραγματοποιείται σχετική συζήτηση, με τη βοήθεια των ερωτήσεων αυτού του φύλλου εργασίας). Συστήνεται να προηγηθεί πιθανή έρευνα εκ μέρους των μαθητών/τριών σε κάποιες ερωτήσεις (π.χ. ερώτηση 7). Όποιοι/ες μαθητές/τριες επιθυμούν, περιγράφουν τα σημεία που ανέφεραν στο φυλλάδιο τους και πραγματοποιείται μία ευχάριστη συζήτηση.

Εναλλακτικά, αυτή η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί, γράφοντας οι μαθητές/τριες ένα γράμμα προς τον εαυτό τους, στο οποίο να περιγράφουν τα σημεία (ερωτήματα) που αναφέρονται στο φύλλο εργασίας 3, καθώς και επιπλέον πληροφορίες (π.χ. ονομάζομαι..., είμαι καλός/ή σε..., αγαπώ..., νιώθω σημαντικός/ή όταν..., τα μαθήματα που μου αρέσουν..., θα χαρακτήριζα τον εαυτό μου..., οι ικανότητες μου..., οι δεξιότητές μου..., κ. ά.). Μπορούν, ακόμη, να παρουσιάσουν τον

εαυτό τους μέσα από ένα βιογραφικό σημείωμα, έτσι ώστε να καλλιεργηθούν οι δεξιότητες ετοιμασίας βιογραφικού σημειώματος.

Σημειώσεις:

- Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να διαμορφωθεί και να προσεγγιστεί με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Παρόλο που συμπεριλαμβάνεται αυτή η δραστηριότητα στις δραστηριότητες εισαγωγής, αναλόγως της έμφασης που θα δοθεί στην ανάλυση των ερωτημάτων, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως κεντρική δραστηριότητα.
- Μια άλλη εισήγηση διαφοροποίησης ή/και επέκτασης αυτής της δραστηριότητας είναι η επιλογή άσκησης, η οποία δίνει έμφαση στη **θεωρία του John Holland**. Η θεωρία του John Holland διδάσκεται στα πλαίσια του μαθήματος της Επαγγελματικής Αγωγής. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί στο πλαίσιο αυτής της ενότητας, να ζητήσει από τους/τις μαθητές/τριες να εκφράσουν τις εντυπώσεις και τα συμπεράσματά τους για τον επαγγελματικό τους τύπο, με βάση τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς τους (η θεωρία του John Holland βασίζεται σε έξι προσωπικότητες – έξι βασικοί επαγγελματικοί τύποι). Προϋπόθεση αυτής της συζήτησης, είναι να πραγματοποιηθεί η αντίστοιχη δραστηριότητα, κατά την οποία οι μαθητές/τριες εφαρμόζουν ολόκληρη τη θεωρία του John Holland, στο μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής.

Η επεξήγηση της θεωρίας του John Holland, βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ:

http://www.schools.ac.cy/eyliko/mesi/Themata/oikiaki_oikonomia/index.html

- Η πιο κάτω ιστοσελίδα, προσφέρει χρήσιμες οδηγίες, για τα βήματα που συστήνεται να ακολουθούν, όσοι επιθυμούν να συντάξουν το βιογραφικό τους σημείωμα.

<http://europass.cedefop.europa.eu/el/documents/curriculum-vitae>

Δραστηριότητα 3: Πώς φαντάζεσαι τη ζωή σου στο μέλλον;

Η/Ο εκπαιδευτικός ενημερώνει τους μαθητές και τις μαθήτριες για τη θεματική ενότητα με την οποία πρόκειται να ασχοληθούν. Καλούνται να συμπληρώσουν ατομικά το **φύλλο εργασίας 3: Πώς φαντάζεσαι τη ζωή σου όταν θα είσαι 25 χρονών;**. Για σκοπούς ενθάρρυνσης, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να περιγράψει σε συντομία πώς φαντάζεται τον εαυτό του/της σε 10 χρόνια, έτσι ώστε να διεγείρει τη φαντασία των μαθητών/τριών.

Σημεία αναφοράς: Ποιο θα μπορούσε να είναι το επάγγελμά σου; Με τι ακριβώς θα ασχολείσαι και πώς θα περνάς τον ελεύθερο σου χρόνο; Τι ώρα θα ξυπνάς; Πόσο κόσμος θα χρειάζεται να βλέπεις; Θα χρειάζεται να καταβάλλεις έντονη φυσική προσπάθεια ή θα πρέπει να μένεις για πολλές ώρες καθισμένος;

Οι μαθητές/τριες καλούνται (όσοι το επιθυμούν) να παρουσιάσουν τους μελλοντικούς τους εαυτούς σε συντομία.

Στη συνέχεια, καλούνται να συμπληρώσουν ατομικά το **φύλλο εργασίας 4: Ποια πράγματα θεωρώ σημαντικά για το μελλοντικό μου επάγγελμα**. Σε δυάδες οι μαθητές/τριες μοιράζονται μεταξύ τους αυτά που έγραψαν για 5 – 10 λεπτά. Στη συζήτηση (παρουσίαση) μπορούν να τεθούν διευκρινιστικές ερωτήσεις, έτσι η περιγραφή να είναι όσο το δυνατόν πιο σαφής.

Τέλος, καλούνται όσοι μαθητές/τριες επιθυμούν να αναφέρουν στους/στις συμμαθητές/τριές τους:

α) πώς αισθανόταν όταν μιλούσε ο/η ίδιος/α και πώς όταν άκουγε τον/τη συμμαθητή/τριά του/της;

β) δύο στοιχεία που ο/η ίδιος/α θεωρεί σημαντικά για την επαγγελματική του/της επιλογή.

Σκοπός αυτού του σημείου της δραστηριότητας, είναι να δοθεί η ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να εκφράσουν τις εντυπώσεις τους, τα συναισθήματά τους, καθώς και να μοιραστούν στην τάξη τις δικές τους επαγγελματικές προτιμήσεις. Παράλληλα, καλλιεργούνται δεξιότητες επικοινωνίας, καθώς και η αποδοχή στις διαφορετικές εκτιμήσεις και απόψεις.

Κεντρικές Δραστηριότητες:

- Οι δραστηριότητες 1,2,3 και 4, επικεντρώνονται, κυρίως, στους παράγοντες που επηρεάζουν τα άτομα στην επιλογή του επαγγέλματός τους (τονίζοντας τη σημασία της αυτογνωσίας), καθώς και στη βελτίωση αυτών των παραγόντων για να λαμβάνονται σωστές αποφάσεις (κύριος δείκτης επιτυχίας της θεματικής ενότητας). Κάποιες ερωτήσεις των αντίστοιχων φύλλων εργασίας, αναφέρονται, επίσης, σε θέματα φύλου και αξιών. Η δραστηριότητα 5 έχει ερευνητικό χαρακτήρα και αναπτύσσει την κριτική σκέψη (σχέδιο δράσης).
- Οι δραστηριότητες 6,7,8 και 9 σχετίζονται με τις αξίες, το φύλο, την ισότητα, την υγεία, καθώς και με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Υπάρχει δυνατότητα να πραγματοποιηθούν ορισμένες δραστηριότητες ακόμη, στο πλαίσιο των υποενοτήτων:
 - 2.1 Υγιείς Τρόποι και Συνθήκες Ζωής
 - 2.5 Ασφάλεια
 - 3.1 Οικογενειακός Προγραμματισμός, Σεξουαλική και Αναπαραγωγική Υγεία
 - 3.3 Διαπολιτισμικότητα-αποδοχή και Διαχείριση Διαφορετικότητας
 - 4.3 Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

Δραστηριότητα 1: Ενδιαφέροντα – Δεξιότητες – Χαρακτήρας και επιλογή επαγγέλματος (Ανάκτηση από το Βοήθημα καθηγητή για το Βιβλίο των Νέων της Ευρώπης 2011-2012, www.europadiary.eu)

Το Μέρος Α΄ του φύλλου εργασίας 1, μπορεί να πραγματοποιηθεί εν συντομία ή σε μορφή επανάληψης ή ακόμη μπορεί να γίνει επιλογή κάποιων από τις εισηγήσεις, αφού τα πιο κάτω σημεία αναπτύσσονται στο μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής. Εναλλακτικά, μπορεί να προηγηθεί συνεργασία με τον/τη σύμβουλο του σχολείου, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για αυτή την ενότητα.

Ο/Η εκπαιδευτικός παρουσιάζει στην τάξη τις παρακάτω λέξεις-κλειδιά:

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ – ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ – ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ

Ακολουθεί συζήτηση για το πώς σχετίζεται καθεμιά από αυτές τις λέξεις με την επιλογή επαγγέλματος.

Ενδιαφέροντα: Ο τομέας της εργασίας μας πρέπει να εμπίπτει στα ενδιαφέροντά μας.

Δεξιότητες: Οι δεξιότητες που απαιτούνται για μια δουλειά πρέπει να ανταποκρίνονται σε αυτό που ξέρουμε να κάνουμε καλά.

Χαρακτήρας: Η εργασία πρέπει να ταιριάζει με τον χαρακτήρα μας.

Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός καλεί τους/τις μαθητές/τριες να συμπληρώσουν το **φύλλο εργασίας 5: Μέρος Α΄**, με στόχο να διαμορφώσουν μια πρώτη γενική εικόνα του πεδίου και του είδους εργασίας που θα ήθελαν να έχουν.

Στη συνέχεια συζητούν στις ομάδες τους τα σημεία που κατέγραψαν στο φύλλο εργασίας 1. Όσοι επιθυμούν μπορούν σε συντομία να περιγράψουν τα κύρια σημεία που έχουν σημειώσει. Ακολουθεί συζήτηση στην οποία ο/η εκπαιδευτικός θέτει το ερώτημα «Πώς θα τα καταφέρω;». Καταγράφονται οι λέξεις-κλειδιά που ανακοινώνουν οι μαθητές/τριες στον πίνακα. Για παράδειγμα:

Για να τα καταφέρω...

- Χρειάζεται να σπουδάσω για μεγάλο χρονικό διάστημα
- Χρειάζεται να έχω χρήματα
- Χρειάζεται να έχω μεγάλη εμπειρία
- Χρειάζεται να έχω γνωριμίες με τους κατάλληλους ανθρώπους
- Χρειάζεται να βρω την κατάλληλη ευκαιρία.

Η συζήτηση συνεχίζεται για το πώς μπορούν οι μαθητές/τριες να πετύχουν τον στόχο τους και καλούνται να συμπληρώσουν το **φύλλο εργασίας 5: Μέρος Β΄**. Για να σχεδιάσουν οι μαθητές/τριες το επαγγελματικό τους μέλλον, ενθαρρύνονται να ζητήσουν την καθοδήγηση του/της Συμβούλου του Επαγγελματικού Προσανατολισμού του σχολείου τους (αν δεν το

έχουν ήδη πράξει) ή άλλου αρμόδιου προσώπου που, ενδεχομένως, να είναι έμπειρος/η με το επάγγελμα που τους αρέσει.

Οι μαθητές/τριες καλούνται να σκεφτούν τρόπους με τους οποίους οι παράγοντες που τους επηρεάζουν για τη σωστή λήψη απόφασης στην επιλογή επαγγέλματος, μπορούν να βελτιωθούν, με σκοπό να επηρεάζονται προς τις σωστές γι' αυτούς επιλογές (σχέδιο δράσης).

Σημείωση: Το Μέρος Β' του φύλλου εργασίας 5 μπορεί να πραγματοποιηθεί και στο πλαίσιο της δράσης των μαθητών/τριών για αυτή τη θεματική ενότητα.

Δραστηριότητα 2: Συνέντευξη από κάποιο/α ενήλικα

Ο/Η εκπαιδευτικός καλεί τους/τις μαθητές/τριες να πάρουν συνέντευξη από κάποιο/α ενήλικα (γονείς/κηδεμόνες, συγγενείς, καθηγητές/τριες). Καλούνται να παρουσιάσουν τα κύρια σημεία της συνέντευξής τους στο επόμενο μάθημα. Σύντομες κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάζονται στο **φύλλο εργασίας 6**.

Επιπρόσθετα, ομάδα μαθητών/τριών μπορεί να πάρει συνέντευξη και από ενήλικες που δεν είναι ευχαριστημένοι από τη δουλειά τους, έτσι ώστε να μπορούν να συγκρίνουν τις απαντήσεις των ερωτημάτων και να κάνουν την ανάλογη κριτική στη συζήτηση.

Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες επικεντρώνονται στους παράγοντες επιλογής του επαγγέλματος που αναφέρθηκαν στις συνεντεύξεις και συζητούν κατά πόσο αυτοί ισχύουν στη σημερινή εποχή και γιατί. Προβληματίζονται για το βαθμό που πιθανόν να επηρεάσουν τη δική τους απόφαση και εισηγούνται τρόπους με τους οποίους μπορούν να αποφύγουν την αρνητική επιρροή στην επιλογή τους για το επάγγελμα. Οι εισηγήσεις τους καταγράφονται και καλούνται στη συνέχεια να τις συζητήσουν με τα μέλη της οικογένειάς τους.

Σημείωση: Σε περίπτωση που οι μαθητές/τριες πραγματοποίησαν παρόμοια συνέντευξη στο πλαίσιο του μαθήματος της Επαγγελματικής Αγωγής, μπορούν να αναφέρουν τις εντυπώσεις και τα συμπεράσματά τους από τη συνέντευξη που πήραν.

Δραστηριότητα 3: Διαφήμισε το επάγγελμα που σου αρέσει

Οι μαθητές/τριες καλούνται (ατομικά ή ομαδικά) να επιλέξουν το επάγγελμα που επιθυμούν να ακολουθήσουν, με σκοπό να το διαφημίσουν στους υπόλοιπους/ες συμμαθητές/τριές τους. Καλούνται να ερευνήσουν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες του ατόμου που ασκεί αυτό το επάγγελμα, τις συνθήκες εργασίας, τους τομείς απασχόλησης, τις ικανότητες και τα ιδιαίτερα προσόντα που απαιτούνται, τις ενδεχόμενες σπουδές που ίσως χρειαστεί να ακολουθήσουν, τη ζήτηση για αυτό το επάγγελμα, αλλά και άλλες πληροφορίες που επιθυμούν να συλλέξουν και να παρουσιάσουν.

Η διαφήμιση μπορεί να γίνει σε μορφή υπόδυσης ρόλου και οι μαθητές/τριες μπορούν να χρησιμοποιήσουν παράλληλα διάφορα εποπτικά μέσα, τα οποία θα τους βοηθήσουν στον εμπλουτισμό των τεχνικών που θα χρησιμοποιήσουν για να διαφημίσουν καλύτερα το επάγγελμά τους.

Η όλη διαδικασία μπορεί να αξιολογηθεί και να ακολουθηθεί ανάλογη ψηφοφορία, όπου θα αναδειχτούν οι τρεις καλύτερες διαφημίσεις.

Εναλλακτικά:

α) αυτή η δραστηριότητα μπορεί να επικεντρωθεί στα επαγγέλματα που σχετίζονται με την υγεία.

β) Οι μαθητές/τριες υποδύονται παραδοσιακά γυναικεία και ανδρικά επαγγέλματα που εντοπίζουν, τραβώντας ένα χαρτάκι από ένα κουτί, στο οποίο αναγράφεται ένα παραδοσιακό επάγγελμα. Οι υπόλοιποι μαθητές/τριες προτρέπονται να καταλάβουν από τη μίμηση το επάγγελμα που παρουσιάζει το κάθε άτομο. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να έχει στη διάθεση των ομάδων διάφορα παραδοσιακά εργαλεία και σκεύη, τα οποία θα βοηθήσουν τα παιδιά στην αναπαράσταση.

Δραστηριότητα 4: Αξίες - Φύλο και Επαγγέλματα

Αυτή η δραστηριότητα στοχεύει στην κατανόηση των διάφορων επαγγελματιών και στην ανακάλυψη των προσόντων και των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την άσκησή τους. Επιπρόσθετα, μέσα από αυτή τη δραστηριότητα, καλούνται οι μαθητές/τριες να ανιχνεύσουν την ανισότητα των φύλων, όπως αυτή αποτυπώνεται στις επαγγελματικές προσδοκίες και στην απασχόληση σε «καινούργια» επαγγέλματα.

Οι μαθητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και μελετούν τους στατιστικούς πίνακες, με σκοπό να ενημερωθούν σχετικά με τα επαγγέλματα που επιλέγουν να σπουδάσουν οι νέοι που διαμένουν στην Κύπρο. Οι πίνακες δείχνουν, επίσης, την επιλογή επαγγέλματος ανά φύλο. Στην ιστοσελίδα της Στατιστικής Υπηρεσίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, μπορείτε να βρείτε αυτούς τους πίνακες, καθώς και άλλους πίνακες που σχετίζονται με την επιλογή επαγγέλματος και τη χώρα σπουδών κ.ά.

http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/history_gr/history_gr?OpenDocument

Οι σχετικοί πίνακες είναι αναρτημένοι επίσης, στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ ή/και στην ιστοσελίδα του Συνδέσμου καθηγητών Οικιακής Οικονομίας.

Εναλλακτικά, οι μαθητές/τριες μπορούν να εντοπίσουν από μόνοι τους πίνακες ανά κατηγορία, αφού τους δοθούν οι απαραίτητες πηγές πληροφόρησης και πλοήγησης διαδικτύου.

Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τον πίνακα με τα στατιστικά δεδομένα που έχει μπροστά της (η κάθε ομάδα μπορεί να έχει διαφορετικό πίνακα, αναλόγως της έκτασης που θέλει ο/η εκπαιδευτικός να πραγματοποιήσει), με αρχικό σκοπό να ενημερωθούν όλοι οι μαθητές/τριες της τάξης για τις επιλογές σπουδών και επαγγελμάτων των νέων (παράλληλα αναπτύσσεται δεξιότητα παρουσίασης στατιστικών δεδομένων) και, ακολούθως, να προκληθεί ανταλλαγή απόψεων και συζήτηση, βασισμένη στα ερωτήματα που αφορούν τις προσδοκίες και τις αντιλήψεις των ίδιων των μαθητών/τριών, όπως για παράδειγμα:

- ❖ Ποιους κλάδους σπουδών επιλέγουν τα αγόρια και ποιους τα κορίτσια; Τι διαφορές παρατηρείτε; Πού νομίζετε ότι οφείλεται η διαφορετική συμμετοχή ανδρών-γυναικών σε σπουδές σχετικές με τα νέα επαγγέλματα;
- ❖ Πόσο εύκολο είναι για μία γυναίκα σήμερα να συνδυάσει την επαγγελματική με την οικογενειακή ζωή (ιδιαίτερα σε επαγγέλματα υψηλών απαιτήσεων);
- ❖ Ποιοι λόγοι θα σας παρότρυναν και ποιοι θα σας απέτρεπαν από το να επιλέξετε έναν σχετικό κλάδο σπουδών και απασχόλησης;
- ❖ Τι μπορεί να προσφέρει η επιλογή και η άσκηση ενός επαγγέλματος σε έναν άνδρα και τι σε μια γυναίκα;

Στις δύο τελευταίες ερωτήσεις, μπορεί να πραγματοποιηθεί η ανίχνευση των στερεοτύπων και των, ενδεχομένως, πατριαρχικών αντιλήψεων σχετικά με τη σημασία της εργασίας για τα δύο φύλα. Ακόμη, μπορεί να τεθεί το ζήτημα της ανάγκης του ατόμου - ανεξαρτήτως φύλου - για οικονομική ανεξαρτησία και τις ενδεχόμενες δυσκολίες που δημιουργεί στις γυναίκες, η οικονομική εξάρτηση από τον άνδρα.

Οι μαθητές/τριες μπορούν, ακόμη, να συγκρίνουν τα επαγγέλματα που έκαναν οι πολίτες της Κύπρου παλαιότερα με τα επαγγέλματα της σημερινής εποχής. Η σύγκριση αυτή προβληματίζει τους/τις μαθητές/τριες για τους παράγοντες που συνέβαλαν στην αλλαγή των επιλογών εργασίας. Οι μαθητές/τριες μπορούν να παρουσιάσουν σε μορφή κολάζ (πόστερ) τα παλιά και τα σύγχρονα επαγγέλματα αναφέροντας τους παράγοντες που συνέβαλαν στις αλλαγές αυτές.

Δραστηριότητα 5: Στόχοι του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προσωπική ανάπτυξη των νέων

Οι μαθητές/τριες ενημερώνονται από το απόσπασμα της έκθεσης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για τις γνώσεις και τις δεξιότητες με τις οποίες τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα καλούνται να εφοδιάσουν τους νέους.

Η προσωπική ανάπτυξη και ολοκλήρωση του καθενός, η κοινωνική και επαγγελματική του ένταξη και οποιαδήποτε συνακόλουθη μάθηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την απόκτηση δέσμης βασικών ικανοτήτων μέχρι τα τέλη της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης. Η δέσμη αυτή, για την οποία τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα, θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη συνεννόηση στη μητρική γλώσσα και σε ξένες γλώσσες, τις βασικές γνώσεις μαθηματικών και τις βασικές επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις, τις δεξιότητες στον τομέα της τεχνολογίας της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ), τη μεθοδολογία της απόκτησης γνώσεων, την ικανότητα ανάπτυξης διαπροσωπικών σχέσεων και συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών, το επιχειρηματικό πνεύμα και τις πολιτιστικές ευαισθησίες.

Πηγή: Απόσπασμα από την έκθεση του Συμβουλίου και της Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2004.

Στη συνέχεια, καλούνται να εργαστούν ομαδικά και να συμπληρώσουν τις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας 7. Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να πραγματοποιηθεί και στο πλαίσιο άλλων υποενοτήτων. Καλλιεργείται η κριτική σκέψη, η στοχοθέτηση, η διαδικασία επίλυσης προβλήματος (σχέδιο δράσης). Οι μαθητές/τριες μπορούν να ετοιμάσουν σχετικές επιστολές προς τη Διεύθυνση του σχολείου, προς τους αρμοδίους του ΥΠΠ καθώς και προς τον δήμο της κοινότητάς τους, στις οποίες να αναγράφουν τις εισηγήσεις και τις προτάσεις τους, σχετικές με τους τρόπους απόκτησης των βασικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αναφέρει το απόσπασμα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Δραστηριότητα 6: Επαγγελματικές αξίες - Επαγγέλματα και Επαγγελματικά Πρότυπα

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα, αποσκοπεί στο να προσδιορίσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τις επαγγελματικές τους αξίες/προτεραιότητες, να ασκηθούν στη διαδικασία λήψης απόφασης και να εντοπίσουν «καινούργια» επαγγέλματα, αλλά και γενικότερα, επαγγέλματα με ζήτηση στην αγορά εργασίας, που ανταποκρίνονται σε αυτές.

Οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν ατομικά το Μέρος Α΄ του **φύλλου εργασίας 8** (μπορεί να το συμπληρώσουν και στο σπίτι, ως κατ' οίκον εργασία από το προηγούμενο μάθημα).

Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες συζητούν στην ομάδα τους τα όσα έχουν γράψει και ακολουθεί συζήτηση στην οποία ενθαρρύνονται να αναφερθούν σε παράγοντες που διαμορφώνουν τις επαγγελματικές μας αξίες. Τονίζεται ότι οι αξίες σχετίζονται με τα μηνύματα που δέχεται το άτομο από το άμεσο και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και συχνά αφορούν το φύλο, την ηλικία και τα προσωπικά του βιώματα.

Οι μαθητές/τριες ενθαρρύνονται να ερευνήσουν τις ιστοσελίδες που αναγράφονται στο τετράδιο εργασιών τους, ώστε να απαντήσουν στα ερωτήματα του φυλλαδίου (μέρος Α΄: ε, μέρος Β΄: γ). Αν χρειάζεται μπορούν, επίσης, να πάρουν συνέντευξη από κάποιο αρμόδιο πρόσωπο (π.χ. σύμβουλος επαγγελματικής αγωγής του σχολείου τους).

Η τελευταία ερώτηση του μέρους Α΄ (στ) αναφέρεται στους κανόνες ασφάλειας και υγείας. Σε αυτό το σημείο ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει να προβάλει τα φιλμάκια από τα NAPO's stories που υπάρχουν στη βιβλιοθήκη του εργαστηρίου.

Στη συζήτηση των ερωτήσεων που αφορούν την εργασία και το φύλο μπορούν να προβληθούν αντίστοιχες εικόνες είτε από τους/τις μαθητές/τριες είτε από τον/την εκπαιδευτικό.

Δραστηριότητα 7: Αγγελίες – Κολλάζ

Καλούνται οι μαθητές/τριες να φέρουν αποκόμματα εφημερίδων ή/και περιοδικών, όπου αναγράφονται αγγελίες προσφοράς εργασίας. Η κάθε ομάδα καλείται να τις επεξεργαστεί και να τις ταξινομήσει σε μεγάλα χαρτόνια κατά επάγγελμα και κατά φύλο και έπειτα, να τα παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης. Με βάση τα αποτελέσματα της ταξινόμησης, πραγματοποιείται συζήτηση για τα πιο κάτω ζητήματα:

- επαγγέλματα που παρουσιάζουν ζήτηση
- απαιτούμενα προσόντα για την πρόσληψη στις παραπάνω θέσεις εργασίας
- διάκριση επαγγελμάτων σε «ανδρικά» και «γυναικεία»
- στερεότυπα για το φύλο και την άσκηση επαγγέλματος
- φύλο και ανέλιξη στο επάγγελμα.

Δραστηριότητα 8: Ποιον θα προσλάβεις;

Σκοπός αυτής της δραστηριότητας είναι να αναγνωρίσουν οι μαθητές/τριες την ύπαρξη στερεοτυπικών αντιλήψεων, καθώς και την επιρροή τους στη διαμόρφωση των στάσεων και της συμπεριφοράς απέναντι στους άλλους.

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε τρεις ομάδες. Τους δίνεται το ακόλουθο σενάριο στο **φύλλο εργασίας 9**:

«Υποθέστε ότι είστε υπεύθυνοι πρόσληψης προσωπικού σε μία εταιρία και θέλετε να προσλάβετε ένα άτομο για να αναλάβει προϊστάμενος του τμήματος πωλήσεων της εταιρίας. Έχετε τις αιτήσεις και σύντομα βιογραφικά από τέσσερα άτομα και πρέπει να επιλέξετε ένα από αυτά για τη θέση».

Το σενάριο συνοδεύεται από τέσσερα διαφορετικά βιογραφικά σημειώματα.

Δίνεται 10' χρόνος στις ομάδες να συζητήσουν, να επιλέξουν ποιο άτομο θεωρούν κατάλληλο για τη θέση και να καταγράψουν τις σκέψεις και τα επιχειρήματά τους. Αφού ολοκληρωθεί η διαδικασία αυτή, ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τον/την εκπρόσωπο της ομάδας, να διαβάσει το κείμενο που έγραψαν και τις σκέψεις που εκφράστηκαν στην κάθε ομάδα.

Άξονες Συζήτησης

- Για ποιους λόγους επέλεξαν να προσλάβουν το συγκεκριμένο άτομο;
- Για ποιους λόγους απέρριψαν τους υπόλοιπους υποψηφίους;
- Ποιο χαρακτηριστικό θεώρησαν πιο σημαντικό και γιατί;
- Σε ποιο βαθμό οι στερεοτυπικές αντιλήψεις για το φύλο, την οικογενειακή κατάσταση, την καταγωγή, την ηλικία κ.λπ. επηρεάζουν τη στάση και την κρίση μας για τους άλλους;
- Ποια είναι τα αποτελέσματα, όταν η κρίση μας βασίζεται σε στερεοτυπικές αντιλήψεις;
 - *Είμαστε άδικοι με τους άλλους, μπορεί να χαθεί η δυνατότητα για μια καλή συνεργασία, μπορεί να αγνοήσουμε σημαντικά χαρακτηριστικά και ικανότητες του άλλου.*

- Πώς θα ένιωθαν οι ίδιοι/ες οι μαθητές/τριες, αν απορρίπτονταν λόγω στερεοτυπικών αντιλήψεων;
- Πώς μπορεί να αποφευχθεί αυτή η κατάσταση;
 - *Να είμαστε αντικειμενικοί, δίκαιοι, να αποφεύγουμε να αξιολογούμε τους άλλους με βάση στερεοτυπικές κρίσεις, να δίνουμε ίσες ευκαιρίες στους άλλους ώστε να δείχνουν τις ικανότητές τους.*

Σημείωση: Αυτή η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί και με την **τεχνική «Έξι καπέλα σκέψης»**, αρκεί να ενημερωθούν πρώτα οι μαθητές/τριες ότι η προσέγγισή τους σε αυτό το σενάριο – πρόβλημα θα γίνει από διαφορετικές σκοπιές. Ο/Η εκπαιδευτικός πρέπει να εξηγήσει στους/στις συμμετέχοντες/ουσες, ότι θα επεξεργαστούν το πρόβλημα με έξι διαφορετικούς τρόπους σκέψης, τους οποίους αντιπροσωπεύει αντίστοιχα κάθε καπέλο.

Οι έξι τρόποι σκέψης- καπέλα, είναι οι παρακάτω:	
Λευκό Καπέλο σκέψης	Γνωστές και απαραίτητες πληροφορίες, στοιχεία, γεγονότα.
Κόκκινο Καπέλο σκέψης	Προαίσθημα. Ένστικτο. Διάισηση. Συναισθήματα.
Μαύρο Καπέλο σκέψης	Αξιολόγηση κινδύνου. Πιθανά προβλήματα. Κίνδυνος. Δυσκολίες.
Κίτρινο Καπέλο σκέψης	Πλεονεκτήματα, τα συνδυασμένα με λογική. Η αισιόδοξη άποψη. Θετικά σημεία.
Πράσινο Καπέλο σκέψης	Δημιουργικότητα. Ιδέες. Εναλλακτικές λύσεις. Πιθανότητες.
Μπλε Καπέλο σκέψης	Έλεγχος διαδικασίας. Κατεύθυνση σκέψης.

Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιοποίηση αυτής της τεχνικής, τόσο για αυτή τη δραστηριότητα όσο και για οποιαδήποτε άλλη που συμπεριλαμβάνει κάποιο σενάριο – πρόβλημα και λήψη απόφασης, μπορείτε να βρείτε:

- http://www.eede.gr/pdf/idippy_230210_bono.pdf
- στην ιστοσελίδα του ΥΠΠ, καθώς και στην ιστοσελίδα του κλάδου μας www.oikoik.org.
- Σημειώσεις Επιτροπής Αγωγής Υγείας για τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα Αγωγής Υγείας.

Δραστηριότητα 9: Αν δεν δουλέψω, πώς θα ζήσω;

Αυτή η δραστηριότητα δίνει την ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να γνωρίσουν άλλες συνθήκες πολιτισμού, στις οποίες επικρατεί η ανισότητα και η φτώχεια. Οι μαθητές/τριες καλούνται να διαβάσουν στις ομάδες τους το άρθρο του **φυλλαδίου εργασίας 10** και να απαντήσουν τα ερωτήματα που το συνοδεύουν. Πραγματοποιείται σχετική συζήτηση τονίζοντας τις αρνητικές συνέπειες των ανισοτήτων, κυρίως για τα παιδιά, αφού προκαλούν τον αποκλεισμό των ατόμων από βασικά αγαθά, όπως είναι η πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και πολιτισμού.

Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να παρουσιάσει σύντομα φιλμάκια που προβάλλουν τα ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών.

Άξονες συζήτησης

- Ανθρώπινα δικαιώματα των παιδιών
- Φτώχεια και υγεία
- Τρόποι μείωσης της παιδικής εργασίας
- Εθελοντικές οργανώσεις.

Επέκταση - Δράσεις

Οι δράσεις που θα επιλέξει ο/η εκπαιδευτικός με τους/τις μαθητές/τριές του/της μπορούν να πραγματοποιηθούν σε ατομικό, καθώς και σε ευρύτερο επίπεδο, όπου μπορεί να υπάρξει εμπλοκή της οικογένειας, του σχολείου και της κοινότητας. Οι κεντρικές δραστηριότητες είναι δυνατόν να επεκταθούν και τα παιδιά να ετοιμάσουν, ανάλογα με το θέμα, πόστερ, έντυπα, τρίπτυχα κ.ά., τα οποία ακολούθως να αναρτηθούν στην τάξη, στον χώρο του σχολείου και σε χώρους της κοινότητας των μαθητών/τριών.

Ενδεικτικές ιδέες επέκτασης:

- ❖ Επισκέψεις σε διάφορους επαγγελματικούς χώρους.
- ❖ Έρευνα για παραδοσιακά και σύγχρονα επαγγέλματα.
- ❖ Συνεντεύξεις από διάφορους επαγγελματίες.
- ❖ Ανισότητα στον επαγγελματικό τομέα.
- ❖ Επαγγελματικά στερεότυπα του φύλου.
- ❖ Υγεία και ασφάλεια στους χώρους εργασίας.
- ❖ Ανεργία.

Το συγκεκριμένο θέμα μπορεί να διευρυνθεί παίρνοντας τη μορφή project. Οι μαθητές/τριες μπορούν να οργανώσουν έκθεση στο σχολείο τους προβάλλοντας το υλικό που συγκέντρωσαν, με σκοπό να ενημερώσουν τους/τις συμμαθητές/τριες και τους γονείς τους για το μείζον πρόβλημα της ανεργίας (τόσο στην Κύπρο όσο και σε άλλες χώρες), αλλά και για όλες τις μορφές εργασίας, για τα εργασιακά δικαιώματα, καθώς και για το θεσμικό πλαίσιο που υπάρχει για την εργασία ανηλίκων.

Μπορούν ακόμη την ημέρα παρουσίασης της έκθεσης, οι μαθητές/τριες να φορούν μπλουζάκια με τυπωμένα συνθήματα κατά της ανεργίας, (π.χ. «Δεν φοβάμαι την ανεργία», «Ανεργία; Ευχαριστώ, δεν θα πάρω!», κ.ά.).

Μπορεί να ετοιμαστεί, επίσης, ταινία μικρού μήκους από τους/τις μαθητές/τριες, με θέμα την ανεργία.

Πηγές:

Βιβλιογραφία

- Αντωνίου, Α. (2012). Λευκωσία: Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων. *Επαγγελματική Αγωγή: Σχεδιάζω τις επιλογές μου. Γ΄ Γυμνασίου*. Λευκωσία: Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων:
- Καρυώτη, Ι., Μιχαηλίδης, Μ., Νταουλτζής, Γ., Πανουτσοπούλου, Π., Παπακίτσου, Β., Ραβδά, Α., Χαδιάρη, Σ. *Διδακτικό Υλικό για τους Θεματικούς Κύκλους της Β΄ Λυκείου (Τεύχος Β΄) Εργασία και Επάγγελμα*. Ελλάδα: Εσωτερικές Εκδόσεις Εκπαιδευτηρίων Δούκα.
- Κέντρο Ευρωπαϊκού συνταγματικού δικαίου. (2006). «Μελέτη για την αναδιοργάνωση και ανάπτυξη της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ) Κύπρου).
- Κοινωνιολογία (Γ΄ Γενικού Λυκείου – Γενικής Παιδείας), Ηλεκτρονικό Βιβλίο Εργασία, ανεργία και κοινωνικές ανισότητες.
- Μαραγκουδάκη, Ε., Μαυρογιώργος, Γ., Αθανασιάδης, Θ., Παλαιολόγου Α., Σιάνου Ε. (2007). *Εισαγωγή θεμάτων για την προώθηση της ισότητας των φύλων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για την προώθηση της ισότητας των φύλων στο σχολείο. Φύλο και εκπαίδευση*. Ιωάννινα: «ΛΙΘΟΓΡΑΦΙΑ» Ι. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ - Θ. ΨΑΡΡΑΣ.
- Το βοήθημα των καθηγητών. *Το βιβλίο των Νέων της Ευρώπης*. (2011 – 2012). Επιλογή Επαγγέλματος. Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2004). Πρόγραμμα προαγωγής της ψυχικής υγείας και της μάθησης. *Κοινωνική και συναισθηματική Αγωγή στο σχολείο*, Βιβλίο για τον Εκπαιδευτικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Γυμνάσιο – Λύκειο. Κοινωνική και Συναισθηματική Αγωγή στο Σχολείο. Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός: Αθήνα.
- Norman, E., JoAnn, H.B., Kuder, I., Spencer, G. N. (2008) *Βασικές αρχές επαγγελματικής συμβουλευτικής. Διαδικασίες και Τεχνικές*.
- Εθνικό Κέντρο Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Κ.Ε.Π.): Ελλάδα.
- Hopson B., Scally M. (2007). *Build your own Rainbow*. WSOYQ Finland.

Ιστοσελίδες

- UNICEF, <http://www.unicef.gr/reports/symb.php>
- Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_gr/index_gr?OpenDocument
- Βίκη, Α., Παπάνης Ε.(2007). *Προσωπικά χαρακτηριστικά του ατόμου σε σχέση με το επάγγελμα*. Ανάκτηση από http://epapanis.blogspot.com/2007/09/blog-post_8900.html
- Αρχή Ανάπτυξης Δυναμικού, <http://www.hrdauth.org.cy/>
- Παιδική Εργασία, <http://www.iatrikathemata.gr/paidiergasia.htm>
- Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, <http://www.moec.gov.cy/ysea/>
- ΣΕΠ (Γ΄ Γυμνασίου – Ηλεκτρονικό Βιβλίο Επαγγελματικός Προσανατολισμός. *Τι μας επηρεάζει όταν επιλέγουμε επάγγελμα*; Ανάκτηση από: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C111/72/583,2037/>
- Λεώβαρι, Β. *Παράγοντες που επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές των νέων*. Ημερομηνία άρθρου: 30/05/2011. Ανάκτηση από http://www.flowmagazine.gr/article/view/factors_affecting_young_peoples_career_choices/category/personal_development
- Η επιλογή σπουδών και επαγγελμάτων, <http://reviews.in.gr/greece/education/article/?aid=1231124315>
- Μωυσιάδου, Α. (2012). *Κοινωνικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον επαγγελματικό προσανατολισμό κατά την εφηβεία*. <http://www.vipapharm.com/greek/free-online-journals/education/education-articles/moisiadou-aikaterini-prosanatolismos-efiveia/moisiadou-epaggelmatikos-prosanatolismos.htm>